

Černá Hora

Obecné:

- Originální název: Republika Crna Gora
- Český název: Republika Černá Hora
- Užívaný název: Černá Hora
- Anglický název: Republic of Montenegro
- Rozloha: 14 026 km²
- Poloha: 18°-19° v. d. a 42°-43° s. š.
- Využití plochy: 13,7 % orná půda, 1 % pastviny, 85,3 % lesy a ostatní
- Reliéf: nejvyšší bod - Bobotov Kuk (2 522 m)
- Vodstvo: Jaderské moře
- Klima: subtropický pás
- Biota: subtropická biota

Politika:

- Hlavní město: Podgorica
- Správní členění: 21 magistrátů
- Datum vzniku: 2006
- Forma vlády: parlamentní
- Státní zřízení: republika
- Hlava státu (2006): Filip VUJANOVIC
- Předseda vlády (2006): Milo DJUKANOVIC
- Členství: OSN, CE, OBSE

Obyvatelstvo:

- Počet obyvatel (2004): 630 548
- Hustota zalidnění: 50 obyv./km²
- Národnostní složení: Černohorci 43 %, Srbové 32 %, Albánci 5 %,
- Náboženství: pravoslavní, muslimové, katolíci
- Roční přirozený přírůstek: 3,5 %
- Úřední jazyk: srbština, černohorština
- Zaměstnanost: 68 % služby, 30 % průmysl, 2 % zemědělství
- HDP (parita kupní síly): 2,412 mld. USD HDP na 1 obyv. (parita kupní síly): 4 400 USD
- Inflace (2004): 3,4 %
- Hospodářský růst: - 5,9 %
- Nezaměstnanost (2005): 27,7 %
- Zemědělství - sklizeň: pšenice, ječmen, kukuřice, cukrová řepa, sója, zelenina, ovoce, tabák
- Zemědělství - chov dobytka: skot, ovce, drůbež

Vývoz, dovoz:

- Odběratelské země: Švýcarsko, Itálie, Bosna a Hercegovina
- Dodavatelské země: Německo, Itálie, Řecko
- Měna: euro (EUR)

Historie

Stručný historický přehled

- V polovině 3. stol. př. n. l. zde založili první stát Ilyrové. Jeho existenci na tomto teritoriu dosvědčují četné archeologické nálezy. V době vlády ilyrské královny Teuty, jejíž sídlo bylo v Rhizinu, dnešním Risanu, dobyli Římané v roce 167 př. n. l. tento ilyrský stát.
- Začátkem 1. stol. n. l. bylo území dnešní Černé Hory v rámci římské říše součástí provincie Dalmácie. Římané zde založili několik měst, mezi nimiž byla nejvýznamnější Doclea. Římské panství přešlo začátkem středověku v říši byzantskou.
- Koncem 6. stol. se na tomto území začali usazovat Slované. Po vymanění z byzantské svrchovanosti založili v 11. stol. stát Duklju s vládcem Štěpánem Bojislavem.
- Koncem 11. stol. byl změněn název státu na Zeta
- Od roku 1185 do roku 1355 byla Zeta součástí říše zvané Raška, založené a ovládané srbským rodem Nemanjićů, s níž sdílela Zeta své osudy. V rámci tohoto srbského státu byla územím spravovaným prvorozenými královskými syny z dynastie Nemanjićů jako regenty. V rámci srbské autokefální pravoslavné církve bylo vytvořeno zetské biskupství.
- V roce 1296 se ve starých písemných dokladech prvně objevuje jméno Černá Hora, a to jako pojmenování jejích horských zalesněných oblastí.
- Po rozpadu srbského státu Nemanjićů, se v 70. letech 14. stol. stali vládci Zety místní šlechtici Balšićové.
- Koncem 14. stol. zdědil po Balšićích vládu nad Zetou syn, Turky poraženého cara, Lazara Hrebeljanoviće, vládce okleštěného srbského státu, Štěpán Lazarević.
- Od roku 1421 do roku 1512 zde vládli místní šlechtici Crnojevićové.
- V r. 1499, za vlády Jiřího (Djurdje) Crnojeviće, ovládli Turci po urputných bojích, vnitrozemskou část Zety, přímořskou pak Benátská republika. Jiří Crnojević se musel stáhnout ze své rezidence v Žabljaku na Skadarském jezeře do Obodu, později do Cetinje. Přestože Turci zemi dobyli, nepodařilo se jim ji nikdy úplně podrobit. Černá Hora však nebyla v té době úplně nezávislou. Podléhala v některých obdobích více či méně tureckému vlivu a moci, v jiných se z ní do značné míry vymanila. Tomuto stavu napomáhala řada místních specifik, např. nepřístupnost horského terénu, patriarchální vztahy v zemi, založené na existenci pokrevních rodů, aktivita zdejší pravoslavné církve, tradiční vnitřní samospráva a okrajová poloha země v rámci Turecké říše.
- V 16. stol. byl v oblasti Černé Hory vytvořen téměř samostatný turecký sandžak, ovládaný poislámštěným synem černohorského vládce Ivana Crnojeviće.
- V druhé polovině 16. stol. se čelní představitelé zdejší pravoslavné církve, vladykové, postupně stávali rozhodujícím činitelem nejen v církevních otázkách Černé Hory, ale i v řešení správních a politických problémů.
- V 17. stol., po bojích s místními tureckými vládci, zůstaly jako jediné závazky Černohorců vůči sultánovi roční poplatek a povinnost pracovat v nových solných dolech u Grblje. Turkům se už nikdy nepodařilo Černou Horu dobýt v dřívějším rozsahu. Zintenzivnila vzájemná spolupráce černohorských kmenů, jejichž úzké a sobecké zájmy v minulosti bránily vytvoření centrální moci

v Černé Hoře a udržely si v některých částech země svou moc a vliv. Zesílily i snahy o bližší spolupráci s Benátskou republikou.

- V r. 1697 složil Jiří Crnojević (pátý toho jména) vládu do rukou hlavy pravoslavné církve, vладыky z rodu Petrovićů, který se tak stal i nejvyšším světským vládcem. Petrovićové pak vládli v zemi až do roku 1918. Vладыkové žili v celibátu a nástupnictví se přenášelo ze strýce na synovce. Mezi pozdějšími vладыky byli někteří vynikající mužové, kteří se významně zasloužili o stát.
- V r. 1796 se spojilo několik černohorských kmenů a vytvořilo základ pro nový černohorský stát. V jeho čele stál osvícený a energický vладыka Petr I. Petrović, který položil základ nové státní organizace, vydal první černohorský zákoník, platný pro všechny černohorské kmeny, odstranil staré zvykové předpisy, které bránily modernizaci země, zakázal krevní mstu. Vzhledem k tomu, že na modernizaci země byly potřeba značné finanční prostředky, našel ochotného sponzora v ruské říši. Ruská podpora však nebyla nezištná, nový stát se musil plně přizpůsobovat zájmům ruské imperiální politiky na Balkáně.
- Z jeho nástupců vynikl především Petr II. Petrović Njegoš (1830 - 1851), vlastní tvůrce moderního černohorského státu. Byl vzdělaný energický vynikající státník a organizátor, ale i významný filozof a básník. Jeho hlavní básnické dílo, Horský věnec, přeložené do řady jazyků, patří k základním hodnotám jihoslovanské literatury. Dovedl zabezpečit hranice nového státu a vypořádat se s jeho vnějšími i vnitřními nepřáteli. Pokračoval v bojích s Turky. Podporoval výrobu a obchod, výstavbu měst, umění, školství a osvětu. Njegoš je dodnes ikonou Černohorců a jeho hrob na Lovčenu je každoročně cílem desetitisíců Černohorců, starých i mladých (podrobněji viz tematický článek: Černou Horu po stopách největší osobnosti černohorských dějin).
- V letech 1851 až 1860 za Njegošova nástupce knížete Danila, který vládl v Njegošových intencích, bylo po velkém vítězství Černohorců nad Turky v roce 1858, dosaženo mezinárodního uznání Černé Hory. O dva roky později byl Danilo zavražděn v povstání některých nespokojených černohorských kmenů, iniciovaném rakouskými imperiálními zájmy. Mírem v r. 1878 byla Černá Hora, do té doby formálně považovaná za součást turecké říše, byť v ní Turci neměli ani moc ani vliv, prohlášena svobodným a nezávislým státem. Současně získala Boku Kotorskou a Ulcinj, a tím i přístup k moři. Ruský vliv však byl stále ve všech směrech patrný a rozhodující.
- Na přelomu 19. a 20. stol. rozšířila Černá Hora v dalších bojích své území na úkor upadající turecké moci.
- V r. 1910 se Černá Hora stala královstvím s pokračující vládou Nikoly I.
- V r. 1918 přistoupila Černá Hora ke společnému státu Království Srbů, Chorvatů a Slovinců pod vládou srbské dynastie Karadjordjevićů. Nový stát se silně orientoval na Francii.
- V r. 1941, za 2. světové války, Itálie anektovala Boku Kotorskou, včetně celého černohorského pobřeží až po Bar. Několik okresů bylo přičleněno k Velké Albánii, vytvořené a okupované Itálií. Jako neúspěšná se ukázala snaha okupantů, vytvořit ve vnitrozemí Černé Hory opět monarchii.
- V r. 1941 až 1945 se Černohorci v masovém měřítku zúčastnili partyzánských bojů.
- V r. 1945 byla vyhlášena Federativní lidová republika Jugoslávie, jejíž součástí tvořila Černá Hora jako svazová republika.
- V 80. letech, po Titově smrti, přispěla mj. ekonomická krize k růstu nacionalismu. Srbové profitovali na výnosných odvětvích a usilovali o výraznou hegemonii.

- V roce 1991 se rozpadla Svazová federativní republika Jugoslávie.
- V r. 1992 byla vytvořena Svazová republika Jugoslávie - federace Srbska a Černé Hory.
- V r. 1994, jako následek vojenských akcí svazové republiky Jugoslávie, byly vůči ní uplatněny mezinárodní sankce, které postihly i Černou Horu jako její součást.
- Od r. 1999 sílily snahy části černohorského obyvatelstva o nezávislost na Srby ovládané svazové republice Jugoslávie.
- V r. 2003 bylo vytvořeno soustátí pod názvem Srbsko a Černá Hora. Obě země mají samostatné ekonomiky, společnou zahraniční politiku a obranu, federálního prezidenta a federální parlament.
- 21.5.2006 proběhlo v Černé Hoře referendum, ve kterém se Černohorci vyslovili pro samostatnost své země, tedy pro opuštění společného svazku se Srbskem. Podle oficiálních výsledků hlasovalo pro nezávislost Černé Hory 55,5 % voličů.
- 3.6.2006 ratifikoval parlament Černé Hory na svém mimořádném zasedání výsledky referenda a přijal Usnesení o vyhlášení nezávislosti Republiky Černá Hora a Deklaraci nezávislé Republiky Černá Hora (Republika Crna Gora).

Zdroje: Wikipedeie, otevřená encyklopedie [online]. c2008, poslední aktualizace 26. 8. 2008 v 15:39 [cit. 2008-06-12]. Dostupné z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cern%C3%A1_Hora

Otázky

1. Jaké hlavní etnické minority jsou v Černé Hoře?

Podle posledního sčítání lidu začátkem roku 2008 je etnické složení následující:

- 45,4 % Černohorci
- 34,3 % Srbové
- 8,3 % Muslimové

- 5,1 % Albánci
- 4,4 % Bosňáci
- 0,9 % Řekové
- 1,6 % ostatní

Zdroj: Stránky vlády Republiky Černá hora [online]. c2003 [cit. 2008-06-12]. Dostupné z WWW: <http://www.vlada.cg.yu/eng/vijesti.php?akcija=rubrika&rubrika=70>, Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. c2008 [cit. 2008-06-13]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Montenegro#Demographics> (oficiální informace)

2.Projevuje se soužití většinové společnosti s některými menšinami problémově?

- Vzhledem k válce na Balkánu po rozpadu Jugoslávie nemají Černohorci dobré vztahy především s muslimským obyvatelstvem. Muslimů je v Černé Hoře okolo 110 000, což je 17,74% obyvatel. Mezi nejpočetnější muslimská etnika patří Bosňáci-44%, Albánci-21% a také Turci. (neoficiální informace)
- Všichni obyvatelé Černé Hory spolu žijí v „míru“, přestože je zde mnoho odlišných etnických i náboženských skupin. (oficiální informace)

3.Vnímá většinová společnost některé menšiny jednoznačně pozitivně?

- Většina Černohorců je pravoslavného vyznání, stejně jako Srbové. Většina etnických konfliktů v této oblasti je založena na odlišné náboženské identitě, dá se říci, že Černohorci a Srbové mají dobré vztahy. Černohorci nijak zásadně nezasahovali do sporů Srbu s Chorvaty a Bosňáky. I prezident republiky Filip Vujanovic, prohlásil, že se bude snažit posílit spolupráci se Srbskem. K české menšině, která není zvlášť početná, má majoritní společnost kladný vztah. Češi na Balkánu zakládají také své spolky (viz. otázka 4). (neoficiální informace)
- Všichni obyvatelé Černé Hory spolu žijí v „míru“, přestože je zde mnoho odlišných etnických i náboženských skupin.

(oficiální informace)

Zdroj: Informační centrum OSN v Praze [online]. c2005 [cit. 2008-6-15]. Dostupné z WWW: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1164>

4.Jakou hlavní aktivitu tyto minority vyvíjejí (autonomie, spolky, školství, TV, rozhlas, tisk)?

Krajanské spolky a organizace

- Češi jižního Banátu

Kulturně vzdělávací sdružení

ul.Dejana Branka 1, Bela Crkva 26 340 předseda sdružení: Vlastenka Krišan, mistopředsedove: Jaroslav Bodnar, Ozren Velimirovic, tel/fax: +381 13 852 689

Web: <http://www.cesijuznogbanata.net> +38/013/852 884

- SVAZ PŘÁTEL ČECHŮ, SLOVÁKŮ A JUGOSLÁVCŮ, BĚLEHRAD

Společnost přátel sdružující cca 200 Čechů.

Předseda: Josef Valenta (tel.: +38/111 767 804) Místopředseda Zoran Kamarit (tel.: +38/111 767 804)

+38/111 767 804, +38/111 767 804

Zdroj: Krajané.net [online]. c2004-2008 [cit. 2008-06-15]. Dostupné z WWW:

http://krajane.radio.cz/cs/societies_default?soc_start=0,
http://krajane.radio.cz/cs/press_default?press_start=0

5.Mají tyto minority zaručenou nějakou ochranu podle zákona?

Černá Hora respektuje deklaraci lidských práv a svobod, nikdo zde není diskriminován na základě etnické příslušnosti, náboženského vyznání.

28. června 2006 se stala Černá Hora členem OSN. Občané Černé Hory rozhodli o nezávislosti na Srbsku v referendu, které se konalo 21. května 2006. V prvním prohlášení k Valnému shromáždění řekl prezident Černé Hory, Filip Vujanović, že jeho země na sebe bere výzvu i odpovědnost k aktivní podpoře mezinárodního mírového úsilí, řešení konfliktů i humanitární pomoci. Zdůraznil, že Černá Hora klade zvláštní zřetel na dobré sousedské vztahy, zejména že se bude snažit posílit spolupráci se Srbskem. Po oddělení Černé Hory od Srbska byla vydána Deklarace vztahů Srbska a Černé Hory. Č. H. se zavázale spolupracovat se Srbskem v mnoha oblastech, např. v oblasti kultury, obrany, vzdělávání. Srbové mají garantováno vlastnické právo na území Černé Hory. Pojištění obyvatelé ze Srbska mají garantováno poskytnutí zdravotní péče v Černé Hoře, jak tomu bylo před osamostatněním. Srbům jsou garantována všechna lidská práva, mimo práva volebního.

Zdroj: Informační centrum OSN v Praze [online]. c2005 [cit. 2008-6-15]. Dostupné z WWW:
<http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1164>

Stránky vlády Republiky Černá Hory [online]. c2003 [cit. 2008-6-17]. Dostupné z WWW:
<http://www.vlada.cg.yu/biblioteka/1118659920.doc>, Ústava Republiky Černá Hory (oficiální informace)

6.V jakých zemích je nejvýraznější černohorská menšina?

- Podle odhadů, žije každý druhý Černohorec mimo území Černé Hory. Početná skupina Černohorců, která čítá asi 200 000 lidí, je v Srbsku.

Zdroj: Wikipedeie, otevřená encyklopedie [online]. c2008, poslední aktualizace 26. 8. 2008 v 15:39 [cit. 2008-06-12]. Dostupné z WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cern%C3%A1_Hora#Obyvatelstvo (oficiální informace)

7.Má tato černohorská menšina podobná práva jako menšiny v Srbsku?

- Černohorci v Srbsku mají podobná práva jako Srbové v Černé Hoře. Srbsko stejně jako Černá Hora je členem OSN, obě tyto země respektují Deklaraci lidských práv a svobod. Tato deklarace byla schválena Valným shromážděním OSN 10. prosince 1948. Srbská ústava zaručuje, že nikdo nebude diskriminován na základě barvy pleti, náboženství, věku, politické příslušnosti, pohlaví atd.

Zdroj: Stránka vlády Republiky Srbsko [online]. c2004 [cit. 2008-06-20]. Dostupné z WWW: http://www.srbija.sr.gov.yu/cinjenice_o_srbiji/ustav_odredbe.php?id=218 (oficiální informace)

Zdroj neoficiálních informací: Mina Tadič, studentka filozofie na UK, původem z Černé Hory.

Počet shlédnutí: 361

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - **Hospodářská a kulturní studia (HKS)**

Permanent link:

<https://www.hks.re/wiki/minority-ceh>

Last update: **29/05/2024 19:38**

